

WET- EN REGELGEVING BETREFT INVESTEREN IN ENERGIEZUINIGE LED-VERLICHTING – 2025:

Dit onderzoek zal de volgende aspecten behandelen:

- **Subsidies en fiscale voordelen zoals EIA, KIA en relevante EU-regelingen.**
- **Energie-efficiëntie-eisen, inclusief ErP-richtlijn, BREEAM-certificering en de impact van de EU Green Deal.**
- **Veiligheidsnormen en certificeringen, zoals NEN-normen, CE-markering en ATEX-richtlijnen.**
- **Milieu- en duurzaamheidsrichtlijnen, inclusief ESG-regelgeving en de Europese Taxonomie.**
- **Verplichtingen voor bedrijven, zoals de energiebesparingsplicht en energie-auditplicht onder EED.**

Inleiding:

In 2025 staan Nederlandse en Europese bedrijven voor een uitgebreid kader aan wet- en regelgeving bij investeringen in energiezuinige (industriële) bedrijfshalverlichting. Deze regels stimuleren duurzaamheidsinvesteringen en waarborgen tegelijk veiligheid en kwaliteit. Hieronder geven we een diepgaand overzicht van de relevante subsidies en fiscale voordelen, energie-efficiëntie-eisen, veiligheidsnormen en certificeringen, milieu- en duurzaamheidsrichtlijnen, én de verplichtingen voor bedrijven. Tot slot belichten we de nieuwste wijzigingen in de wetgeving per 2025 en geven we praktische aanbevelingen voor bedrijven die willen verduurzamen met energiezuinige verlichting.

INHOUD

1. Subsidies en Fiscale Voordelen voor Energiezuinige Verlichting	2
2. Energie-efficiëntie-eisen en Richtlijnen (EU & NL)	3
3. Veiligheidsnormen en Certificeringen voor Bedrijfshalverlichting	4
4. Milieu- en Duurzaamheidsrichtlijnen (ESG en EU Taxonomie)	8
5. Verplichtingen voor Bedrijven (Energiebesparings- en Auditplicht)	10
Praktische Aanbevelingen voor Bedrijven (2025)	12

1. SUBSIDIES EN FISCALE VOORDELEN VOOR ENERGIEZUINIGE VERLICHTING

Energie-investeringsaftrek (EIA):

De *Energie-investeringsaftrek (EIA)* is een fiscaal stimuleringsinstrument voor investeringen in energiebesparende bedrijfsmiddelen. In 2025 kunnen ondernemers 40% van de investering in aanmerking komende bedrijfsmiddelen aftrekken van de fiscale winst belastingdienst.nl. Dit levert een aanzienlijk belastingvoordeel op. Om EIA te benutten moet de investering op de **Energielijst 2025** van RVO staan en minimaal €2.500 bedragen belastingdienst.nl. Traditioneel kwamen geavanceerde LED-verlichtingssystemen met hoge efficiëntie hiervoor in aanmerking, mits zij voldeden aan eisen zoals een minimale lichtopbrengst (bijv. ≥110 lumen/W) en aanwezigheids- of daglichtregeling. **Let op:** sinds 2023 is EIA voor standaard LED-verlichting komen te vervallen, omdat LED inmiddels gangbaar is en de terugverdientijd korter is geworden. **Echter, onder bepaalde omstandigheden, wanneer bijvoorbeeld aangetoond kan worden dat de investering niet binnen 5 jaar kan worden terugverdiend, kan de EIA wel degelijk van toepassing zijn op een investering in LED-verlichting.** De overheid richt de EIA nu op innovatieve of anderszins minder gangbare maatregelen; reguliere LED-armaturen vallen daar vaak niet meer onder. Bepaalde gespecialiseerde verlichting kan echter nog wel op de Energielijst staan – zo komt LED-theater- en podiumverlichting in 2025 onder voorwaarden in aanmerking (energielijst code 210508). Het EIA-budget is in 2025 ruim €430 miljoen, fors hoger dan het jaar ervoor, om energiebesparing verder te stimuleren.

Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA):

Voor *alle* bedrijfsmiddelen – dus ook energiebesparende zoals LED-verlichting – kunnen bedrijven gebruikmaken van de Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek. De KIA

is vooral interessant nu reguliere LED-projecten niet meer via EIA kunnen. In 2025 geldt: bij een totale jaarlijkse investering tussen €2.901 en €70.602 krijgt men 28% van het investeringsbedrag extra aftrek belastingdienst.nl. Dit loopt af bij hogere investeringen; tot €130.744 is het voordeel gemaximeerd (~€19.769), en bij investeringen boven €392.230 vervalt de KIA belastingdienst.nl. Elke individuele investering moet minstens €450 (excl. BTW) bedragen om KIA te mogen toepassen. De KIA wordt verrekend via de belastingaangifte en is beschikbaar voor zowel IB-ondernemers als B.V.'s (vennootschapsbelastingplichtigen). Dankzij de KIA kunnen ook MKB-bedrijven profiteren van fiscale ondersteuning bij de overstap op LED-verlichting. Een belangrijk voordeel is dat KIA eenvoudiger toegankelijk is – er hoeft geen melding bij RVO gedaan te worden vooraf, in tegenstelling tot de EIA.

Milieu-investeringsaftrek (MIA) en VAMIL:

Ook kunnen deze regelingen relevant zijn bij bijzondere verlichtingsinvesteringen. De MIA biedt fiscale aftrek (in 2025: 36% of 27%, afhankelijk van categorie) voor milieuvriendelijke investeringen op de Milieulijst. Gangbare LED-verlichting staat hier doorgaans niet op, maar **circulaire verlichting** of armaturen met zeer lage milieu-impact zouden in aanmerking kunnen komen als ze op de lijst vermeld zijn. De VAMIL (willekeurige afschrijving) kan liquiditeitsvoordeel geven door 75% van een milieuvriendelijke investering op een zelf te kiezen tempo af te schrijven. In 2025 is het MIA-budget €189 miljoen en VAMIL €20 miljoen nationaal. Bedrijven dienen binnen 3 maanden na investering melding te doen bij RVO om MIA/VAMIL te claimen. *Tip:* Controleer jaarlijks de nieuwste [Energie- en Milieulijst](https://energie-en-milieulijst.nl) om te zien of innovatieve verlichtingstechnologie (bijvoorbeeld zeer efficiënte of slimme verlichtingssystemen) ervoor in aanmerking komt.

Europese subsidies en programma's:

Naast nationale fiscale voordelen zijn er EU-programma's die (indirect) verlichting verduurzaming ondersteunen. In het kader van de *EU Green Deal* en het *Herstelfonds* (NextGenerationEU) is er aanzienlijk budget voor energiebesparing vrijgemaakt. Zo wordt via Europese structuurfondsen (EFRO) en regelingen als REACT-EU soms subsidie verstrekt voor LED-verlichtingsprojecten bij MKB of ter bevordering van slimme energiebesparing in regio's. Ook specifieke initiatieven zoals **ELENA** (European Local Energy Assistance) bieden ondersteuning: de Europese Investeringsbank en Europese Commissie stellen via ELENA projecthulp en financiering beschikbaar voor lokale energie-efficiëntieprojecten, waaronder verbetering van gebouwen en straatverlichting eib.org. In 2021 is bijvoorbeeld extra EU-geld uitgetrokken om via ELENA investeringen in o.a.

openbare verlichting te stimuleren eib.org.

Verder zijn er Horizon Europe en LIFE-programma's die innovatieve verlichtingsoplossingen (zoals circulaire economie concepten of zeer efficiënte lichttechnieken) subsidiëren. Hoewel bedrijven hier niet altijd direct een beroep op doen zoals bij EIA/KIA, profiteren zij wel via pilots, kennisontwikkeling of regionale uitvoeringsprojecten gefinancierd door de EU. **Aanbeveling:** Informeer bij RVO of uw provincie naar beschikbare EU-(co)financiering voor energiebesparing; vaak zijn er regelingen waarbij LED-upgrades in aanmerking komen als onderdeel van bredere verduurzamingsprojecten.

2. ENERGIE-EFFICIËNTIE-EISEN EN RICHTLIJNEN (EU & NL)

EU Ecodesign/ErP-richtlijn:

De EU stelt minimum eisen aan de energie-efficiëntie van verlichting via de *Ecodesign-richtlijn* (ook bekend als de ErP – Energy-related Products richtlijn) en de energielabeling. Concreet betekent dit

dat inefficiënte lampen geleidelijk uit de markt zijn geweest. Relevante recente ontwikkelingen: per 1 september 2021 trad de nieuwe *Single Lighting Regulation* (EU, 2019/2020) in werking die strengere efficiëntie-eisen stelt. Hierdoor zijn tal van conventionele lichtbronnen uitgefaseerd die niet aan de minimumrendementen voldeden. Aansluitend is in 2023 via een aanpassing van de *RoHS-richtlijn* (verbod op gevaarlijke stoffen zoals kwik) een ban op fluorescentielampen afgekondigd.

Sinds 24 augustus 2023 mogen T5- en T8-fluorescentiebuislampen niet langer geproduceerd of op de EU-markt gebracht worden.

Eveneens is per september 2023 een verbod op halogeenlampen van kracht geworden. Deze combinaties van beleid zorgen ervoor dat traditionele TL-buizen en halogeen in 2025 nagenoeg geheel van de markt verdwenen zijn. Praktisch gevolg: bedrijven *moeten* bij vervanging wel overstappen op LED of andere efficiënte verlichting, aangezien oude lampen niet meer leverbaar zijn. De Ecodesign/ErP-eisen stimuleren daarmee direct de adoptie van energiezuinige verlichtingstechnologie in bedrijfshallen. Bovendien zijn nieuwe LED-lichtbronnen voorzien van een energie-etiket (A t/m G schaal) volgens Verordening (EU) 2019/2015, wat transparantie geeft over hun efficiëntie. Voor armaturen en lichtsystemen in industriehallen betekent dit dat alleen hoogefficiënte lampen en voorschakelapparatuur nog verkocht mogen worden – iets om rekening mee te houden bij planning van investeringen.

BREEAM en gebouwcertificering:

Hoewel niet wettelijk verplicht, spelen certificeringsrichtlijnen zoals *BREEAM-NL* een belangrijke rol in het stimuleren van energiezuinige verlichting. BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method) is een duurzaamheidskeur voor gebouwen waarin onder meer energieprestaties en binnenmilieu beoordeeld worden. Voor nieuwbouw- en renovatieprojecten bevat

BREEAM specifieke credits voor efficiënte verlichting. Zo vereist credit **ENE4** dat buitenverlichting zeer energiezuinig is – maximaal 0,1 W per lux per m² – en alleen brandt waar en wanneer nodig richtlijn.breeam.nl. Binnen in gebouwen kijkt BREEAM naar het beperken van het geïnstalleerd vermogen per lux, aanwezigheidsschakeling en daglichtsensoren, wat aanzet tot LED met slimme sturing. Daarnaast stelt credit **HEA5** eisen aan lichtniveaus, gelijkmatigheid en verblinding, doorgaans verwijzend naar de NEN-normen (zie sectie 3) richtlijn.breeam.nl. Hoewel BREEAM vrijwillig is, streven veel ontwikkelaars van bedrijfshallen naar een BREEAM-certificaat (bijv. “Very Good” of hoger). Dit impliceert in de praktijk vrijwel altijd toepassing van LED-verlichting met hoog rendement, automatische uitschakeling (tijds- of aanwezigheidsafhankelijk) en optimaal gebruik van daglicht. De invloed van BREEAM en vergelijkbare schema's (LEED, GPR) is dat deze de *best practices* voor verlichting codificeren – vaak vooruitlopend op toekomstige wetgeving. Bedrijven die investeren in verlichting doen er verstandig aan de BREEAM-richtlijnen te bekijken, zelfs als certificering niet het doel is, omdat deze richtlijnen een goed handvat bieden voor wat momenteel als duurzaam en toekomstbestendig geldt op het gebied van verlichting.

EU Green Deal en “Fit for 55”:

De brede strategie van de EU Green Deal heeft ook indirecte invloed op verlichtingsinvesteringen. Als onderdeel van de Green Deal is de EU op weg naar klimaatneutraliteit 2050, met tussendoelstellingen voor 2030 (minstens 55% minder broeikasgasuitstoot). Daartoe zijn diverse maatregelen genomen die energiebesparing bevorderen. Zo is de *EU Energy Efficiency Directive (EED)* in 2023 herzien (zie ook sectie 5) om het energie-efficiency-doel naar een **bindende 11,7% extra reductie** in verbruik in 2030 te verhogen. Ook de *European Climate Law*

en het *Fit for 55-pakket* pushen lidstaten om zuiniger om te gaan met energie. Een concreet initiatief onder de Green Deal is de **Renovation Wave**, gericht op het verdubbelen van het renovatietempo van gebouwen eib.org. Hierbij wordt expliciet genoemd dat verbetering van verlichting een van de essentiële maatregelen is bij renovaties assets.signify.com. Met andere woorden: de EU verwacht dat bedrijven en gebouweigenaren grootschalig gaan overstappen op LED en slimme verlichtingssystemen als onderdeel van klimaatplannen. Hoewel de Green Deal geen directe verplichting tot specifieke lampkeuzes oplegt, vertaalt het zich wel in strengere nationale bouwvoorschriften. In Nederland zijn per 2021 de *BENG-eisen* (Bijna Energie Neutrale Gebouwen) ingevoerd voor nieuwbouw: een bedrijfshal gebouwd in 2025 moet voldoen aan maximale kWh/m² eisen, wat in de praktijk alleen haalbaar is met LED-verlichting, hoge daglichttoetreding en aanwezigheidsdetectie. Daarnaast werkt de EU aan de Net Zero Industry Act en andere plannen om schone technologie te stimuleren – verwacht wordt dat dit de komende jaren subsidies en investeringsruimte voor o.a. slimme verlichtingssystemen vergroot. Samengevat: de Green Deal zet de toon voor verscherpte energie-eisen en ondersteunt (financieel en beleidsmatig) de transitie naar energie-efficiënte verlichting in industrie en gebouwen.

3. VEILIGHEIDSNORMEN EN CERTIFICERINGEN VOOR BEDRIJFSHALVERLICHTING

NEN-normen voor verlichting (lichtniveau's en kwaliteit):

In Nederland gelden diverse Europese Normen die de veilige en ergonomische toepassing van verlichting regelen. De belangrijkste zijn **NEN-EN 12464-1:2021** en **NEN-EN 12464-2:2024**: De eerste betreft *Licht en verlichting – Werkplekverlichting binnen*. Deze Europese norm

(geharmoniseerd in NEN) specificeert de vereiste verlichtingssterkte (uitgedrukt in lux), de gelijkmatigheid (Uo), beperking van verblinding (UGR-waarden) en de kleurweergave (Colour Rendering Index) voor allerlei werkplekken. Doel is visueel comfort en goede taakuitvoering te waarborgen. Bijvoorbeeld schrijft de norm voor een gemiddelde werkplek in industrie typisch 300–500 lux voor op het werkoppervlak, met UGR < 25, waarbij voor bepaalde werkzaamheden een lagere UGR geldt van < 19, en een Ra (kleurweergave) van ≥ 80 , afhankelijk van de werkzaamheden. Hoewel NEN-EN 12464-1 zelf geen wet is, wordt hij in de praktijk door de *Arbowetgeving* en arbeidsinspectie als richtsnoer gehanteerd. De Nederlandse *Arbobesluit* eist dat werkruimten van “doelmatige verlichting” voorzien zijn, en via het Arboportaal wordt expliciet naar deze norm verwezen als de standaard voor binnenwerkplekken arboportaal.nl. Voor de directe omgeving van werkplekken gelden iets lagere eisen (ca. 1/3 van het werkgebied), maar wel minima om ongelukken te voorkomen (bijvoorbeeld minimaal ~200 lux in hallen waar constant gewerkt wordt). Bedrijfshallen en andere bedrijfsruimtes moeten dus voldoen aan deze normeringen om zowel aan de Arbo-richtlijnen te voldoen als het welzijn en de veiligheid van werknemers te garanderen. Wetenschappelijk onderzoek heeft ook uitgewezen dat de arbeidsproductiviteit omhoog gaat en er minder fouten gemaakt worden bij toepassing van de juiste werkverlichting captech.edu. Naast 12464-1 (binnen) is er NEN-EN 12464-2 voor buitenwerkplekken (bijv. bedrijfsterreinen, laadperrons, overslagplekken, e.d.). Of het nu om vervanging van bestaande verlichting gaat, of om nieuwbouw, **praktisch gezien** dient een werkgever voor zijn te verlichten objecten in de binnen en buitenruimte professionele verlichtingsplannen te laten maken (lichtberekeningen) om op deze manier

aan te tonen dat er een voldoende luxniveau en de juiste gelijkmatigheid zonder verblinding wordt gerealiseerd.

Elektrische veiligheid – CE-markering en NEN 1010:

Alle verlichtingsinstallaties en -armaturen moeten voldoen aan de algemene elektrische veiligheidsvoorschriften. De *CE-markering* is wettelijk verplicht op armaturen en componenten, wat aangeeft dat het product conform de toepasselijke EU-richtlijnen is (zoals de Laagspanningsrichtlijn 2014/35/EU en de EMC-richtlijn 2014/30/EU). Een fabrikant bevestigt hiermee dat het armatuur essentiële veiligheids- en gezondheidseisen respecteert en een EU-conformiteitsverklaring heeft opgesteld. Bedrijfshalverlichting – vaak op 230/400V – valt hieronder; zonder CE-markering mag het product niet op de EU-markt gebracht worden. Voor de *installatie* zelf geldt NEN 1010 (de norm voor laagspanningsinstallaties). NEN 1010 vereist onder meer dat armaturen en bijbehorende bedrading veilig zijn aangesloten, juist gezekerd en geaard, en bestand tegen de omgevingsfactoren. In NEN 1010:2015 zijn specifieke bepalingen opgenomen voor verlichtingsarmaturen (bijv. eisen aan leidingen, belastbaarheid, thermische veiligheid) ew-installatietechniek.nl. Ook stelt NEN 1010 dat alle toegepaste elektrische componenten moeten voldoen aan relevante EN-normen ew-installatietechniek.nl – wat weer teruggrijpt op het hebben van de juiste keurmerken (CE, maar bijvoorbeeld ook een onafhankelijk keurmerk als KEMA-KEUR of ENEC voor armaturen kan aanvullend vertrouwen geven). Hoewel NEN 1010 zelf een norm is, is hij via het Bouwbesluit (per 2024 Bbl) feitelijk verplicht: elektrische installaties moeten “veilig” zijn overeenkomstig de stand der techniek, wat NEN1010 invulling aan geeft. Kortom, een bedrijf moet bij het investeren in nieuwe verlichting niet alleen naar

energiezuinigheid kijken maar ook naar compliance met CE (vraag altijd om CE-gemarkeerde armaturen met bijbehorende documentatie) en zorgen dat de installateur volgens NEN 1010 werkt. Bij oplevering dient een NEN1010-inspectie te gebeuren of NEN 3140 inspectie in gebruiksfase om de veiligheid blijvend te borgen.

Explosieveilige verlichting – ATEX-richtlijnen:

Industriële omgevingen waar gas- en/of stof-explosiegevaar reëel is, (denk aan chemische fabrieken, spuitcabines, graansilo's of houtstof-rijke ruimtes) stellen extra eisen aan de verlichting. Deze omgevingen worden ATEX (Atmosphères Explosibles) genoemd. In zulke zogenaamde ATEX-zones mogen alleen speciaal gecertificeerde armaturen worden gebruikt. De Europese ATEX productrichtlijn 2014/34/EU (voorheen 94/9/EG, ook wel ATEX 114 genoemd) is geïmplementeerd in Nederland via het Warenwetbesluit explosieveilig materieel en het Arbeidsomstandighedenbesluit (artikel 3.5 a-f). Deze vereist dat apparatuur die in explosiegevaarlijke ruimten wordt toegepast, voorzien is van een **Ex-markering** (het zeshoekige "Ex"-symbool) en voldoet aan strenge ontwerpeisen die ontsteking van explosieve mengsels voorkomen. ATEX-gecertificeerde verlichtingsarmaturen zijn bijvoorbeeld gasdicht of vonkvrij uitgevoerd, zodat een interne vonk of hitte niet tot ontbranding van omgevingsgas kan leiden. De ATEX-certificering gaat gepaard met CE-markering en een conformiteitsbeoordeling door een aangemelde instantie, inclusief een EU-typekeuringscertificaat. Daarnaast geldt de ATEX *gebruiksrichtlijn* 1999/92/EG (ATEX 153) die werkgevers verplicht tot zonering van explosiegevaarlijke gebieden en tot het selecteren van passende apparatuur per zone. Voor verlichting betekent dit: eerst de ruimtes indelen in zones 0/1/2 (gas) of 20/21/22 (stof) afhankelijk van de

frequentie van explosieve atmosfeer, en vervolgens armaturen kiezen met bijpassende ATEX-categorie (bijv. II 2G Ex eb mb IIC T** voor zone 1, etc.). Nieuwere ATEX-gecertificeerde LED-armaturen maken gebruik van verschillende beschermingswijzen, zoals:

- **Ex d** – *vlamdichte behuizing* (bevat eventuele explosies in het armatuur zelf)
- **Ex e** – *verhoogde veiligheid* (minimaliseert kans op vonken/oververhitting)
- **Ex i** – *intrinsieke veiligheid* (werkt met zeer lage energie, zodat geen ontsteking mogelijk is)

Welke beschermingswijze vereist is, hangt af van de zone én de aard van de aanwezige explosieve stoffen. Daarnaast moeten alle ATEX-armaturen een conformiteitsbeoordeling ondergaan door een aangemelde instantie (Notified Body). Deze levert een EU-typekeuringscertificaat af, dat samen met de gebruikshandleiding en technische documentatie beschikbaar moet zijn. Werkgevers zijn bovendien verplicht om een **explosieveiligheidsdocument (EVD)** op te stellen waarin staat aangegeven welke zones er zijn en welk materiaal daar gebruikt wordt. Als een nieuwe verlichtingsinstallatie geplaatst wordt, moet dit document worden geüpdatet. Voor wie meer verdieping zoekt, is het raadzaam om gebruik te maken van naslagwerken zoals het "Handboek Explosieveiligheid voor gas- en stofomgevingen", waarin de praktische toepassing van ATEX in verlichtingsprojecten helder wordt uitgelegd. Voor niet-explosiegevaarlijke industriehallen volstaat reguliere IP-geclassificeerde LED-verlichting, maar controleer of wellicht ook stof- of vochtige condities (IP65+ armaturen in bijvoorbeeld wasstraten) speciale uitvoeringen vereisen.

[Zie tevens ons blog over ATEX LED-verlichting.](#)

Noodverlichting:

Naast bovengenoemde zijn er nog andere standaarden die van toepassing kunnen zijn: [Noodverlichting](#) moet voldoen aan NEN-EN 1838 (verlichting van vluchtroutes) en NEN 3011 (pictogrammen) – dus bij renovatie van halverlichting dient men ook de noodverlichting mee te nemen en volgens deze normen uit te voeren.

Elektromagnetische compatibiliteit (EMC)

Elektromagnetische compatibiliteit (EMC) is het vermogen van elektrische en elektronische apparatuur om naar behoren te functioneren in hun elektromagnetische omgeving, zonder zelf elektromagnetische storingen te veroorzaken die andere apparaten kunnen beïnvloeden. Dit betekent dat een apparaat zowel bestand moet zijn tegen externe elektromagnetische invloeden (immunititeit) als minimale elektromagnetische emissies moet produceren die andere apparatuur kunnen storen. In de context van ATEX-gecertificeerde verlichting, die wordt gebruikt in explosiegevaarlijke omgevingen, is EMC van cruciaal belang. Het is essentieel dat deze verlichtingsarmaturen geen elektromagnetische interferentie veroorzaken die andere kritieke systemen kan beïnvloeden, en dat ze zelf immuun zijn voor externe elektromagnetische storingen die hun werking kunnen verstoren. Dit draagt bij aan het voorkomen van situaties die mogelijk tot explosies kunnen leiden. De Europese EMC-richtlijn 2014/30/EU stelt eisen aan apparatuur om zowel elektromagnetische emissies te beperken als voldoende immunititeit tegen storingen te waarborgen. Voor ATEX-apparatuur betekent dit dat naast de naleving van de ATEX-richtlijnen, ook voldaan moet worden aan de EMC-vereisten om de veiligheid en betrouwbaarheid in explosiegevaarlijke

omgevingen te garanderen. Bij de selectie en installatie van ATEX-verlichting is het daarom belangrijk om te controleren of de armaturen voldoen aan zowel de ATEX- als EMC-richtlijnen. Dit zorgt ervoor dat de verlichting veilig functioneert zonder ongewenste elektromagnetische effecten, wat bijdraagt aan een veilige werkomgeving in potentieel explosieve zones.

ENEC-keurmerk

Het **ENEC-keurmerk** (*European Norms Electrical Certification*) is een vrijwillig Europees certificeringsmerk dat aangeeft dat elektrische producten voldoen aan de Europese veiligheidsnormen (EN-normen). Het werd in 1992 geïntroduceerd om een uniform keurmerk te bieden voor de gehele Europese markt, ter vervanging van de diverse nationale keurmerken.

Belangrijke kenmerken van het ENEC-keurmerk:

- **Toepassingsgebied:** Oorspronkelijk gericht op verlichtingsarmaturen en componenten, is het toepassingsgebied uitgebreid naar onder andere IT-apparatuur, elektrische kantoorapparatuur, veiligheidstransformatoren en schakelaars.
- **Certificeringsproces:** In tegenstelling tot de CE-markering, die fabrikanten zelf mogen aanbrenge, wordt het ENEC-keurmerk uitsluitend toegekend door onafhankelijke, geaccrediteerde certificeringsinstanties. Het proces omvat:
 - Uitgebreide tests van het product volgens relevante Europese normen.
 - Jaarlijkse fabrieksinspecties om de consistentie en kwaliteit van de productie te waarborgen.

- Periodieke productcontroles om te verzekeren dat de producten blijven voldoen aan de gestelde eisen.
- **ENEC+ Keurmerk:** Naast het standaard ENEC-keurmerk, dat zich richt op veiligheid, is er het **ENEC+ keurmerk**. Dit keurmerk bevestigt de prestaties van een product, zoals duurzaamheid, lichtopbrengst en energie-efficiëntie. Het ENEC+ keurmerk biedt extra zekerheid over de functionele prestaties van het product.
- **ENEC-keurmerk:** Een vrijwillige certificering door een onafhankelijke derde partij die bevestigt dat het product voldoet aan specifieke Europese veiligheidsnormen en onderworpen is aan voortdurende kwaliteitscontrole.

Door te kiezen voor producten met het ENEC-keurmerk, verzekeren gebruikers zich van een extra niveau van veiligheid en kwaliteit, bovenop de basisvereisten die door de CE-markering worden gesteld.

Voordelen van het ENEC-keurmerk:

- **Brede acceptatie:** Het keurmerk wordt erkend in alle EU-lidstaten, EFTA-landen en steeds vaker in Oost-Europa, waardoor fabrikanten met één certificaat toegang krijgen tot meerdere markten.
- **Verhoogd consumentenvertrouwen:** Producten met het ENEC-keurmerk geven consumenten en zakelijke gebruikers de zekerheid dat ze voldoen aan hoge veiligheids- en kwaliteitsnormen.
- **Risicobeperking:** Door te voldoen aan de strikte eisen van het ENEC-keurmerk, verminderen fabrikanten het risico op aansprakelijkheid en product gerelateerde incidenten.

ENEC en CE-markering:

Hoewel zowel het ENEC-keurmerk als de CE-markering betrekking hebben op de conformiteit van producten met Europese normen, zijn er belangrijke verschillen:

- **CE-markering:** Een verplichte zelfverklaring door de fabrikant dat het product voldoet aan de essentiële eisen van de relevante EU-richtlijnen.

HACCP

Hier betreft het verlichting ten behoeve van de voedingsmiddelenindustrie.

Armaturen die hierin worden toegepast hebben een HACCP-certificering nodig (splintervrij, kunststof afdekking). In geen geval mogen namelijk delen van een armatuur in het productieproces van de productie van voedingswaar komen. En in sommige gevallen zal er rekening gehouden moeten worden met *stroboscopische effecten* (bij snelle machinedelen -> toepassing van high frequency drivers of DC-voeding om flikkering te voorkomen als veiligheidsissue).

Goede verlichting = veiligheid

Al met al is naleving van veiligheidsnormen geen punt om op te besparen: investeer in degelijke gecertificeerde verlichting die voldoet aan NEN-EN normen en geschikt is voor de specifieke omgeving.

4. MILIEU- EN DUURZAAMHEIDSRICHTLIJNEN (ESG EN EU TAXONOMIE)

ESG en duurzaamheidsrapportage:

Steeds meer bedrijven vallen onder verplichtingen op het gebied van *Environmental, Social & Governance (ESG)* prestaties. Vanaf verslagjaar 2024 moeten grote ondernemingen in de EU voldoen

aan de **Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)**, wat betekent dat zij in 2025 uitgebreid moeten rapporteren over hun duurzaamheidsprestaties [klimaatplein.nl](https://www.klimaatplein.nl). Energieverbruik en -besparing zijn hierin belangrijke indicatoren. Investerings in energiezuinige bedrijfshalverlichting dragen direct bij aan lagere CO₂-uitstoot (Scope 2 emissies) en kunnen daarmee de ESG-score van een bedrijf verbeteren. Veel ESG-frameworks (zoals GRI, of in Nederland de Milieuthermometer) vragen om kengetallen als kWh/m² of totaal elektriciteitsverbruik en welke maatregelen zijn genomen om dit te reduceren. Door over te stappen op LED-verlichting die tot ~50-70% zuiniger is dan conventionele verlichting, kunnen bedrijven significante verbeteringen laten zien in deze rapportages. Daarnaast worden stakeholders kritischer: investeerders en banken vragen bij financiering steeds vaker naar duurzame bedrijfsvoering. Een bedrijf dat kan aantonen dat het zijn faciliteiten – inclusief verlichting – verduurzaamt, voldoet beter aan *due diligence* eisen en kan in aanmerking komen voor groenfinanciering of lagere rente via bijvoorbeeld *Green Loans*. ESG-regelgeving is vooral een *transparantie*-verplichting, maar de druk die eruit voortkomt is reëel: energie-inefficiënte oude verlichting past niet meer in een moderne ESG-strategie. We zien in 2025 dat toeleveranciers door grote bedrijven worden aangesproken op hun energiegebruik; wie nog TL-verlichting heeft branden zal dit moeten verklaren of vervangen.

Europese Taxonomie voor duurzame investeringen:

De *EU Taxonomie* is een classificatiesysteem om te bepalen welke economische activiteiten als duurzaam beschouwd worden in het kader van groene financiering (onder EU 2020/852). Voor de verlichtingssector en investeringen daarin is de Taxonomie relevant op twee

manieren: (1) de productie van efficiënte verlichtingsapparatuur, en (2) het gebruik/toepassing ervan in gebouwen. In de huidige Taxonomie (delegated act voor klimaatmitigatie, geldig per 2022) is “*Manufacture of energy efficiency equipment for buildings*” expliciet als duurzaam gekwalificeerd, **waaronder de productie van lichtbronnen en van aanwezigheids- en daglichtsensoren voor verlichtingsystemen** lightingeurope.org. Dit betekent dat fabrikanten van LED-lampen, armaturen en regelapparatuur als groene activiteit gezien worden, mits hun producten tot de top van energie-efficiëntie behoren (bijvoorbeeld in de hoogste twee energie-efficiencyklassen volgens de EU-verordening 2017/1369) ec.europa.eu. Voor afnemers – zoals industriële bedrijven die verlichting installeren – impliceert dit dat dergelijke producten bijdragen aan hun eigen duurzaamheid. Daarnaast dekt de Taxonomie ook *gebouwenrenovaties*: investeringen die ≥30% verbetering in energieprestaties van een gebouw opleveren, of leiden tot een gebouw met EPC label A, gelden als duurzaam. Het vervangen van conventionele verlichting door hoogefficiënte LED met slimme besturing kan hier een onderdeel van zijn. Als een bedrijfshal dus aanzienlijk op elektra bespaart door nieuwe verlichting (in combinatie met andere maatregelen), kan dit helpen om de investering als “Taxonomy-aligned” te kwalificeren, wat weer aantrekkelijk is voor financiers.

In de praktijk merken bedrijven in 2025 dat hun grote klanten of moedermaatschappijen vragen: “Is deze investering Taxonomie-conform?”. Door te kiezen voor de meest energiezuinige verlichtingsopties (bijvoorbeeld armaturen met energie-efficiëntieklasse A of B volgens het nieuwe label) en eventuele aanvullende milieuvoordelen (bijv. armaturen die ontworpen zijn voor recyclebaarheid of circulaire huurconcepten), scoort men goed.

Voorbeeld: een onderneming die haar hele magazijnverlichting vervangt door sensorgestuurde LED's van topklasse, zal daarmee haar energie-intensiteit per m² drastisch verlagen. Dergelijke projecten kunnen in duurzaamheidsverslagen worden uitgelicht als bijdrage aan klimaatdoelstellingen, en vallen mogelijk onder groene investeringsbudgetten.

Impact op investeringsbeslissingen:

ESG en Taxonomie zorgen er gezamenlijk voor dat investeringen in verlichting niet alleen op korte termijn (energiebesparing, kostenbesparing) worden beoordeeld, maar ook op hun lange-termijn duurzaamheid. Dit kan leiden tot *interne carbon pricing* bij bedrijven, waarbij men de CO₂-besparing door LED ook een monetaire waarde geeft in de besluitvorming. Verder zijn er keurmerken zoals **ISO 50001 (Energy Management)** en **ISO 14001 (Milieumanagement)** die bedrijven kunnen implementeren – het voldoen aan deze normen vereist continue verbetering van energie-efficiëntie, waar verlichting vaak een “quick win” is. Overheden en semi-publieke instellingen moeten bovendien voldoen aan het **Besluit Energieprestatie Eisen** bij aanbesteding (verplicht duurzame inkoop); zij zullen dus bij verlichting alleen nog genoeg nemen met zuinige en liefst gecertificeerd duurzame producten.

Ten slotte, de Europese Taxonomie is nog in ontwikkeling: de brancheorganisatie LightingEurope pleit ervoor om ook de productie van complete luminaires (armaturen) expliciet als duurzame activiteit te erkennen lightingeurope.org. Dit onderstreept dat de verlichtingsbranche gezien wordt als enabler voor energie-efficiency. Voor een investerende eindgebruiker is de kernboodschap: het gebruik van de best beschikbare technologie voor verlichting is niet alleen economisch verstandig, maar ook essentieel om aan huidige en

komende duurzaamheidscriteria te voldoen.

5. VERPLICHTINGEN VOOR BEDRIJVEN (ENERGIEBESPARINGS- EN AUDITPLICHT)

Energiebesparingsplicht (Activiteitenbesluit / Omgevingswet):

Nederland hanteert sinds 2019 een [energiebesparingsplicht](#) voor bedrijven en instellingen met een significant energieverbruik. Deze plicht houdt in dat alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder *verplicht* getroffen moeten worden [rvo.nl](#). Concreet: heeft een locatie per jaar een verbruik vanaf 50.000 kWh elektra of 25.000 m³ aardgas(equivalent) [rvo.nl](#), dan is men verplicht de kosteneffectieve besparingsmaatregelen uit te voeren. Vanzelfsprekend staat efficiënte verlichting vrijwel altijd op deze lijst van maatregelen. Er zijn [Erkende Maatregelenlijsten \(EML\)](#) opgesteld per branche (bijvoorbeeld industrie, utiliteit, logistiek) waarin voor verlichting typisch maatregelen staan als: “Vervang TL door LED-armaturen” en “Pas aanwezigheids- en daglichtregeling toe op verlichting”. Bedrijven met een energiebesparingsplicht moeten minimaal eens in de vier jaar rapporteren welke van deze maatregelen zij uitgevoerd hebben – dit is de **Informatieplicht Energiebesparing** [rvo.nl](#), [rvo.nl](#). De eerste ronde was in 2019; de tweede rapportage moest uiterlijk 1 december 2023 ingediend zijn [rvo.nl](#). Niet nakomen van deze verplichting kan leiden tot handhaving (dwangsommen) door de omgevingsdienst.

Voor een onderneming met een bedrijfshal betekent dit in de praktijk: als er nog conventionele verlichting hangt die rendabel vervangen kan worden door LED (vaak <3 jaar terugverdientijd), dan is men *juridisch verplicht* die investering te doen. Veel bedrijven hebben naar aanleiding van deze plicht de afgelopen jaren versneld hun verlichting verduurzaamd.

Vanaf 1 juli 2023 is de **actualisatie Energiebesparingsplicht** ingegaan, waardoor de plicht verder is verbreed. Sindsdien moeten namelijk ook maatregelen voor opwek van hernieuwbare energie (zoals PV-panelen op het dak) en overstap op een andere energiedrager (bijv. elektrificeren i.p.v. gas, mits CO₂-reducerend) worden uitgevoerd als zij een terugverdientijd ≤5 jaar hebben iplo.nl. Dit betekent dat bijvoorbeeld het plaatsen van een dak vol zonnepanelen of het aansluiten van LED-verlichting op een eigen zonnepaneleninstallatie *verplicht* kan zijn zodra dat zich in ≤5 jaar terugbetaalt. Ook zijn er uitzonderingen komen te vervallen: voorheen waren vergunningsplichtige inrichtingen en ETS-plichtige bedrijven uitgezonderd, maar die moeten nu óók aan de besparingsplicht voldoen iplo.nl, iplo.nl. De energiebesparingsplicht is per 2024 opgenomen in de nieuwe **Omgevingswet** (via Besluit Activiteiten Leefomgeving en Besluit Bouwwerken Leefomgeving) maar de inhoud blijft gelijk. Daarnaast is een **Onderzoeksplicht** toegevoegd: locaties die extreem veel energie gebruiken (≥10 miljoen kWh of 170.000 m³ gas per jaar) moeten voortaan vierjaarlijks een energie-onderzoek uitvoeren naar verdere besparingsmogelijkheden rvo.nl, rvo.nl.

EED Energie-auditplicht:

Naast de nationale besparingsplicht vloeit uit de Europese *Energy Efficiency Directive (EED)* een auditverplichting voort. Sinds 2015 moesten alle **grote ondernemingen** (niet-MKB: >250 medewerkers of >€50 mln omzet én >€43 mln balanstotaal) elke 4 jaar een energie-audit uitvoeren (EED-audit). In Nederland was de laatste ronde hiervan in 2020; de volgende valt in 2024. Een EED-audit is een gedetailleerde analyse van alle significante energiestromen en -besparingskansen in het bedrijf, inclusief verlichting. Veel bedrijven lieten zo'n auditrapport opstellen en ontdekten daarbij dat verlichting vaak

een "laaghangende vrucht" is voor energiebesparing, wat de businesscase voor LED verder heeft versterkt.

In 2023 is de EED herzien (EED Recast, Richtlijn (EU) 2023/1791) met nieuwe verplichtingen vanaf 2024-2025. Onder de **revised EED** moeten namelijk *alle bedrijven (ook MKB) met een gemiddeld energieverbruik >10 TJ per jaar* een regelmatige energie-audit uitvoeren. 10 TJ komt overeen met circa 2,78 GWh (2.780.000 kWh) per jaar. Ter vergelijking: dit is minder strikt dan de 50.000 kWh drempel van de nationale informatieplicht – 10 TJ is weliswaar fors hoger (ca. 55x die drempel), maar kán middelgrote bedrijven treffen met bijvoorbeeld groot gasverbruik of continue productie. Bovendien moeten bedrijven met >85 TJ (≈23,6 GWh) *verplicht een gecertificeerd energiemanagementsysteem* invoeren (bijv. ISO 50001). Deze nieuwe EED-verplichtingen richten zich vooral op energie-intensieve industrie en datacenters, maar tonen de trend: ook Europese regels verschuiven van enkel grote ondernemingen naar ook grootverbruikers. Verlichting vormt in dergelijke audits en managementsystemen een vast onderdeel. Een ISO 50001-systeem vereist bijvoorbeeld dat je energieprestatie-indicatoren opstelt – kWh per product of per m² – en daar doelen op stelt, wat wederom betekent dat optimalisatie van verlichting een maatregel is die je moet oppakken om je doelen te halen.

In Nederland heeft RVO de EED-auditplicht geïntegreerd in het eigen loket: sommige bedrijven rapporteren dus zowel via de informatieplicht (erkende maatregelen) als via de EED-audit. Vanaf 2024 zal de nieuwe grens van >10 TJ waarschijnlijk extra bedrijven betrekken; mogelijk gaat dit samenlopen met de onderzoeksplicht (de NL-onderzoeksplicht was >10 miljoen kWh = 36 TJ, maar zal naar beneden worden bijgesteld om aan de EED te

voldoen). Bedrijven dienen hun EED-rapportages in bij RVO en de Omgevingsdiensten handhaven. Het niet (tijdig) hebben van een energie-audit kan leiden tot boetes (in andere EU-landen is dit al gebeurd).

Overige verplichtingen en normen:

Behalve bovenstaande grote verplichtingen, zijn er nog andere relevante wettelijke eisen. Een voorbeeld is de *Bouwregelgeving*: bij ingrijpende renovatie of nieuwbouw van een bedrijfshal moet voldaan worden aan de EPC/BENG eisen, waarbij het geïnstalleerd vermogen voor verlichting meetelt. In 2025 moet elke nieuwe utiliteitsbouw bijna-energie neutraal zijn; hoge rendement LED en schakelingen zijn dus feitelijk verplicht om aan de norm te komen. Ook moeten nood- en vluchtrouteverlichting volgens Bouwbesluit aanwezig zijn in grotere hallen (met bijbehorende NEN-EN 1838 norm, zoals eerder genoemd). Vanuit de Arboret is er bovendien de verplichting om voldoende daglicht toe te laten in werkruimtes indien mogelijk – wat vaak betekent dat men dakramen of lichtstraten moet hebben. Dit beïnvloedt het verlichtingsontwerp (daglichtregeling). Ten slotte zijn *ergonomische en productiviteitsaspecten* wellicht geen harde plicht, maar werkgevers hebben wel een zorgplicht voor een veilige en gezonde werkplek. Slechte of flikkerende verlichting kan leiden tot vermoeidheid of onveilige situaties; daarom zal een arbodeskundige bij inspectie eisen dat verlichting de werkzaamheden niet hindert. Dit zijn allemaal redenen waarom bedrijven verplicht of dringend aangeraden worden om verouderde verlichting niet te laten hangen.

Nieuwste ontwikkelingen per 2025:

Samenvattend zijn de belangrijkste recente wijzigingen in wetgeving die in 2025 spelen: **(a)** het vervallen van EIA-steun voor standaard LED sinds 2023, waardoor KIA nu het aangewezen fiscale

hulpmiddel is voor verlichting **(b)** de EU-verkoopverboden op inefficiënte lampen (TL, CFL, halogeen) in 2023, wat bedrijven noopt tot LED-alternatieven **(c)** de aanscherping van de Nederlandse energiebesparingsplicht per juli 2023 met een bredere maatregelplicht (inclusief opwekking) en de nieuwe rapportageronde die eind 2023 heeft plaatsgevonden iplo.nl, iplo.nl; **(d)** de inwerkingtreding van de CSRD begin 2024, waardoor in 2025 veel bedrijven voor het eerst uitgebreide ESG-data (waaronder energie) openbaar moeten maken klimaatplein.nl; en **(e)** de herziene EED-richtlijn van 2023 die nieuwe drempels voor energie-audits en -management introduceert. Deze ontwikkelingen leggen de lat hoger en versnellen de energietransitie in de bedrijfsomgeving.

PRAKTISCHE AANBEVELINGEN VOOR BEDRIJVEN (2025)

1. Benut beschikbare financiële

stimulansen: Maak gebruik van fiscale regelingen als de KIA om de investering in LED-verlichting financieel aantrekkelijker te maken. Check of uw beoogde verlichting mogelijk toch op de Energielijst staat voor EIA (bijvoorbeeld zeer innovatieve of gespecialiseerde systemen) – zo ja, claim dan die **40% extra aftrek** belastingdienst.nl. Informeer ook naar regionale of Europese subsidies; soms zijn er potjes beschikbaar (via bijvoorbeeld RVO of de provincie) specifiek voor energiebesparing in het MKB. Een investering in verlichting kan vaak gecombineerd worden met andere maatregelen (bijv. in een subsidieaanvraag voor een breder energieproject).

2. Plan voor compliance – voorkom

wettelijke sancties: Ga na of uw onderneming onder de energiebesparingsplicht valt (verbruik >50.000 kWh/25.000 m³). Zo ja, raadpleeg de **Erkende Maatregelenlijst** voor uw branche en zorg dat

verlichtingsmaatregelen die daarop staan uitgevoerd zijn of worden. Dit is niet alleen verplicht rvo.nl, maar levert direct besparing op. Leg de uitvoering en energiebesparing goed vast zodat u bij de eerstvolgende Informatieplicht-rapportage (vierjaarlijks) moeiteloos kunt aantonen dat u voldoet. Voor grotere ondernemingen of grootverbruikers: bereid u voor op de EED-auditplicht. Laat tijdig een gecertificeerde energie-auditor uw faciliteit doorlichten en volg diens aanbevelingen op – verlichting komt hier vrijwel zeker in naar voren, en het is efficiënter dit meteen mee te nemen dan later apart te moeten doen.

Bovendien: wanneer u nu investeert in de meest efficiënte verlichting, zult u bij de volgende audit minder “openstaande” maatregelen hebben.

3. Kies voor toekomstbestendige (best beschikbare) technologie: Investeer in hoogwaardige LED-armaturen met een hoge lichtopbrengst per Watt en lange levensduur. Let op energie-efficiëntie-index en kies bij voorkeur producten in de hoogste energieklassen (A of B). Hiermee anticipeert u op eventuele toekomstige aanscherping van normen en komt u mogelijk in aanmerking voor groene financiering. Overweeg **slimme verlichting**: koppel armaturen aan sensoren (aanwezigheid, daglicht) en een lichtmanagementsysteem. Dit kan het energieverbruik nog eens 20-50% extra verminderen en is vaak vereist voor duurzaamheidskeurmerken als BREEAM. Dergelijke systemen kunnen ook draadloos of via DALI2 geautomatiseerd werken en zijn voorbereid op integratie met gebouwbeheersystemen. Hoewel de initiële investering iets hoger is, plukt u hier langdurig de vruchten van – én voldoet u ruimschoots aan eventuele toekomstige rapportage-eisen (men kan realtime data over gebruik en besparing tonen).

4. Zorg voor naleving van (veiligheids)normen: Schakel gekwalificeerde verlichtingsexperts of

installateurs in die bekend zijn met de **NEN-EN 12464-1** eisen voor uw werkplekken.

Laat een lichtplan opstellen dat voldoende lux op de juiste plekken garandeert en de UGR-grenzen respecteert. Dit komt ten goede aan de arbeidsomstandigheden en voorkomt klachten of onveilige situaties. Besteed aandacht aan noodverlichting en markering volgens de wettelijke normen; vervang noodverlichting gelijktijdig door LED-versies (die vaak ook betrouwbaarder zijn). Controleer bij de aanschaf dat alle apparatuur CE-gemarkeerd is en bij voorkeur een extra keurmerk draagt. In speciaal geval van explosiegevaar: werk nauw samen met een ATEX-specialist.

Koop uitsluitend ATEX-gecertificeerde armaturen voor de betreffende zone (in de documentatie staat bijvoorbeeld ATEX II 2G Ex... of II 3D Ex... etc. vermeld) en laat de installatie door een installateur uitvoeren die ervaring heeft met explosieveilige componenten. Hiermee voldoet u aan de wettelijke verplichtingen en – belangrijker nog – beschermt u uw personeel en bedrijf tegen explosierisico's. Vergeet niet het explosieveiligheidsdocument up-to-date te maken na installatie.

5. Integreer verlichting in uw duurzaamheidsstrategie: Communiceer intern dat de nieuwe verlichting niet alleen een technische upgrade is, maar onderdeel van de bedrijfsdoelen (CO₂-reductie, ESG-score, kostenbesparing). Monitor het energieverbruik van de halverlichting met aparte meters of via het gebouwbeheersysteem. Zo kunt u de besparing kwantificeren – bijvoorbeeld “de LED-upgrade heeft 60% reductie van kWh voor verlichting gerealiseerd” – wat waardevolle data is voor ESG-rapportages en eventuele CSRD-publicaties. Deze gegevens kunnen ook gebruikt worden om *best practices* te delen binnen uw onderneming of sector. Overweeg ook om een **energiebeheer-certificaat** (ISO 50001) te behalen als uw energieverbruik hoog is;

de verlichting-upgrade helpt om aan de criteria te voldoen en structureel energiebeheer in te richten. Voor ondernemingen die vastgoed verhuren of multi-tenant halls beheren: realiseer dat energiezuinige verlichting ook een marketingpunt is (huurders vragen steeds vaker om duurzame panden). Een BREEAM-certificering of Energieprestatiecertificaat A++ voor uw hal, mede behaald door efficiënte verlichting, kan de waarde van uw vastgoed verhogen en leegstand voorkomen.

6. Houd regelgeving en ontwikkelingen

bij: Wet- en regelgeving evolueert. Stel iemand in uw organisatie verantwoordelijk voor *compliance* op energiegebied. Deze persoon kan de updates volgen, zoals wijzigingen in subsidieregelingen (bv. nieuwe rondes of verhoging van KIA/EIA percentages), nieuwe normen (NEN heeft in 2021 een update van 12464-1 uitgebracht; blijf op de hoogte van eventuele wijzigingen in verlichtingsrichtlijnen) en wetgeving (zoals de uitwerking van de EED-recast in Nederlandse regelgeving, mogelijk rond 2025/2026). Door proactief te zijn – nu vast investeren voordat deadlines u dwingen – kunt u subsidies maximaliseren en boetes voorkomen. Check bijvoorbeeld jaarlijks de RVO-site voor “Veranderingen

wetgeving energie” en abonneer op nieuwsbrieven van instanties of brancheverenigingen (NL Ingenieurs, Fedet/Techniek Nederland, etc.) die relevant nieuws over verlichtingsnormen en plichten delen. Yourlight is altijd op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen en wij helpen u dan ook graag aan nieuwe verlichtingsoplossingen.

Investeren in energiezuinige bedrijfsverlichting anno 2025 is niet alleen een kwestie van nieuwe lampen ophangen – het raakt aan fiscale voordelen, wettelijke plichten, veiligheidsnormen en duurzaamheidsdoelen. Gelukkig vallen deze puzzelstukjes vaak mooi in elkaar: de verlichting die het meest energie bespaart, is doorgaans ook noodzakelijk om aan normen en Green Deal-ambities te voldoen en levert veilig, prettig licht voor uw medewerkers. Door gebruik te maken van de genoemde subsidies en aftrekposten, en door te voldoen aan de richtlijnen en verplichtingen, kan een bedrijf zowel financieel als maatschappelijk profiteren van de upgrade. Energiezuinige verlichting is daarmee een **“no-regret”** maatregel: het bespaart kosten, vermindert milieubelasting en houdt uw bedrijf in lijn met de wetgeving van vandaag én morgen.

Bronnen:

- Belastingdienst – *Investeringsaftrek 2025 (KIA, EIA)*

[belastingdienst.nl](#), [belastingdienst.nl](#)

- RVO – *Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek 2025*

[belastingdienst.nl](#)

- BREEAM NL Richtlijn – *ENE 4 Energiezuinige buitenverlichting*

[richtlijn.breeam.nl](#)

; *HEA 5 Kunstverlichting eisen*

[richtlijn.breeam.nl](#)

- Arboportaal (Min SZW) – *Visuele ergonomie en NEN-EN 12464-1*

[arboportaal.nl](#)

- LightingEurope – *EU Taxonomy & lighting statement (2024)*

[lightingeurope.org](#)

- RVO – *Energiebesparingsplicht en informatieplicht*

[rvo.nl](#), [rvo.nl](#)

- IPLO (InfoMil) – *Wijzigingen energiebesparingsplicht 2023 (Omgevingswet/Bal)*

[iplo.nl](#), [iplo.nl](#)

- RVO/EIB – *EU ELENA programma ondersteunt verlichting (Green Deal)*

[eib.org](#)